

підтримки їхнього навчання в кризових умовах можуть бути навіть базові мобільні телефони, які забезпечують навчання через текстові повідомлення, голосові виклики, нагадування та уроки через радіомовлення. Це засвідчує, що в умовах надзвичайних ситуацій пріоритет має надаватися не технологічно найскладнішим, а технологічно доступним і стійким рішенням.

З огляду на це, офлайн-доступ до освітніх ресурсів на основі автономних локальних серверів можна трактувати як частину ширшої стратегії доступності навчання. Локальний сервер може виступати центральним вузлом збереження контенту, тоді як доступ до нього може здійснюватися через різні пристрої: ноутбуки, планшети, смартфони або інші доступні користувачам засоби. Перевага такого підходу полягає в тому, що він не вимагає від усіх учасників освітнього процесу однакових технічних можливостей, але водночас дає змогу зберегти єдиний змістовий простір навчання. Це особливо важливо в ситуаціях переміщення, тимчасового перебування в укриттях, роботи в релокованих освітніх центрах або функціонування малокомплектних навчальних груп.

Не менш суттєвим є й те, що офлайн-середовище сприяє посиленню педагогічної керованості освітнім процесом. На відміну від спонтанного обміну окремими файлами чи посиланнями, локально організований доступ до ресурсів дає можливість вибудувати логічну структуру навчальних матеріалів, розподілити їх за темами, рівнями складності, навчальними модулями, формами контролю й самоконтролю. Унаслідок цього здобувач освіти отримує не фрагментарний набір матеріалів, а цілісну систему орієнтирів для продовження навчання. Саме така структурованість є важливою умовою зменшення освітніх втрат, оскільки допомагає підтримувати навчальну регулярність, послідовність засвоєння змісту навчання та зв'язок між окремими етапами освітнього процесу.

Отже, офлайн-доступ до освітніх ресурсів варто розглядати як педагогічно доцільний і соціально значущий підхід до мінімізації наслідків військових конфліктів у сфері освіти. Його впровадження не лише розширює технічні можливості доступу до навчального контенту, а й створює умови для збереження цілісності освітнього процесу, підвищення його стійкості та підтримання доступності навчання для тих здобувачів освіти, які опинилися в найбільш складних обставинах.

Джерела та література

1. Launch of the first offline Intranet Resource Center in Kenya : UNESCO. 2023. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/launch-first-offline-intranet-resource-center-kenya> (дата звернення: 22.03.2026).
2. Education in unprecedented crisis : UNESCO Courier. URL: <https://courier.unesco.org/en/articles/education-unprecedented-crisis> (дата звернення: 22.03.2026).
3. A call for using mobile phones to provide learning in emergencies : UNICEF Office of Research Innocenti. URL: <https://www.unicef.org/innocenti/reports/call-using-mobile-phones-provide-learning-emergencies> (дата звернення: 22.03.2026).

Секція 9. МИРОТВОРЧА РОЛЬ НАТО ТА ЄС У ВРЕГУЛЮВАННІ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ ТА ЛІКВІДАЦІЇ ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ

УДК 327:061.1ЄС:355.02:502/504

Горішна О., доктор філософії у галузі Освіта/Педагогіка; Василюк П.; Гнатюк В.
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО НАТО ТА ЄС У ПОДОЛАННІ КРИЗОВИХ СТАНІВ: ВІД ВІЙСЬКОВОГО МИРОТВОРЕННЯ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. У статті проаналізовано стратегічне партнерство між НАТО та Європейський Союз у подоланні сучасних кризових станів в умовах глобальної нестабільності. Висвітлено еволюцію їхньої взаємодії від військово-політичної співпраці до

комплексного підходу, що охоплює безпекові, гуманітарні та екологічні аспекти. Окреслено роль НАТО у миротворчих операціях, захисті критичної інфраструктури та мінімізації техногенних і екологічних ризиків у зонах конфлікту. Водночас розкрито внесок Європейського Союзу у сфері цивільного захисту, реформування сектору безпеки, гуманітарної підтримки та післявоєнної відбудови. Акцентовано на зростанні значення екологічної безпеки, зокрема адаптації до змін клімату, реагування на природні катастрофи та моніторингу екологічних наслідків війни. Обґрунтовано, що поєднання військових і цивільних інструментів у співпраці НАТО та ЄС формує багатовимірну модель безпеки, здатну ефективно реагувати на сучасні виклики

Ключові слова: НАТО, Європейський Союз, стратегічне партнерство, миротворчі операції, екологічна безпека.

Horishna O., Ph.D. (Ped.); Vasylyniuk P.; Gnatiuk V.
Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

STRATEGIC PARTNERSHIP BETWEEN NATO AND THE EUROPEAN UNION IN ADDRESSING CRISIS SITUATIONS: FROM MILITARY PEACEKEEPING TO ENVIRONMENTAL SECURITY

Abstract. *The paper examines the strategic partnership between NATO and the European Union in addressing contemporary crisis situations under conditions of global instability. It highlights the evolution of their cooperation from primarily military-political interaction to a comprehensive approach encompassing security, humanitarian, and environmental dimensions. Particular attention is paid to NATO's role in peace support operations, protection of critical infrastructure, and mitigation of technological and environmental risks in conflict zones. In parallel, the EU's contribution through civilian missions, rule-of-law reforms, and large-scale humanitarian and logistical support is analyzed. The study emphasizes the growing importance of environmental security, including climate adaptation, disaster response, and monitoring of ecological damage caused by armed conflicts. It is argued that the integration of military and civilian instruments within NATO–EU cooperation forms a multidimensional security model capable of responding effectively to hybrid threats and ensuring sustainable post-conflict recovery.*

Keywords: NATO, European Union, strategic partnership, peace support operations, environmental security

У сучасних умовах глобальної нестабільності стратегічне партнерство між НАТО та Європейський Союз набуває ключового значення у подоланні кризових станів різного характеру. Взаємодія цих інституцій еволюціонувала від переважно військово-політичної співпраці до комплексного підходу, що охоплює безпекові, гуманітарні та екологічні аспекти. Особливу роль відіграють спільні миротворчі місії, координація у сфері кібербезпеки, протидія гібридним загрозам та забезпечення стійкості критичної інфраструктури. Водночас сучасні виклики, зокрема кліматичні зміни та екологічні кризи, зумовлюють розширення порядку денного співпраці між НАТО та Європейський Союз у напрямі екологічної безпеки. Це проявляється у спільних ініціативах щодо адаптації до змін клімату, реагування на природні катастрофи, управління ресурсами та мінімізації екологічних ризиків у зонах конфліктів. Інтеграція екологічного виміру у безпекову політику сприяє формуванню нової парадигми міжнародної співпраці, де безпека розглядається як багатовимірне явище.

Всупереч стереотипу про суто оборонний союз, НАТО відіграє ключову роль у постконфліктному врегулюванні та запобіганні ескалації: операції з підтримки миру (Peace Support Operations), де Альянс забезпечує стабільність у регіонах після активних бойових дій, створюючи безпечне середовище для роботи цивільних організацій. Найяскравішим прикладом залишається місія KFOR у Косові [3]; попередження техногенних катастроф під час війни, де НАТО надає експертизу та обладнання для захисту критичної інфраструктури

(АЕС, дамб), пошкодження яких може призвести до транскордонних катастроф. Програма «Наука заради миру та безпеки» (SPS) фінансує розробки для виявлення екологічних загроз у зонах конфлікту (NATO SPS Programme, 2023) [5]. Окрім цього, НАТО координує навчання та передачу технологій для очищення територій від вибухонебезпечних предметів, що є першою умовою повернення цивільних до життя [4].

Водночас Євросоюз фокусується на «м'якій силі», цивільному захисті та довгостроковій відбудові. Європейський Союз розганяє місії для реформування сектору безпеки та верховенства права в країнах, що пережили конфлікт (наприклад, EUAM в Україні). Це запобігає повторному спалаху насильства [6]. Під час війни в Україні механізми цивільного захисту забезпечили найбільшу логістичну операцію в історії ЄС – від передачі пожежних машин до мобільних шпиталів та засобів радіаційного захисту (European Commission, 2023) [1]. Варто зазначити, що ЄС фінансує моніторинг екологічних злочинів у зонах конфлікту, розуміючи, що техногенна катастрофа (наприклад, підриг Каховської ГЕС) потребує негайної міжнародної солідарності для мінімізації наслідків [2].

Таким чином, стратегічне партнерство між НАТО та Європейський Союз демонструє здатність до адаптації в умовах трансформації глобальних загроз, поєднуючи інструменти військового стримування з механізмами цивільного управління кризами та забезпечення екологічної стійкості. Це створює підґрунтя для ефективного реагування на сучасні виклики та зміцнення міжнародної безпеки.

Джерела та література

1. European Commission. EU Civil Protection Mechanism: Response to the war in Ukraine. Офіційний звіт про допомогу в подоланні техногенних ризиків, 2023. URL: <https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/> (дата звернення: 21.03.2026).

2. European External Action Service. Military and Civilian Operations: standardizing peace efforts, 2024. URL: <https://www.eeas.europa.eu/> (дата звернення: 21.03.2026).

3. NATO Official Website. NATO's role in humanitarian disaster relief and peace support operations, 2024. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52060.htm (дата звернення: 21.03.2026).

4. Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre (EADRCC). Annual Report on Disaster Response and Coordination, 2023. URL: <https://www.nato.int/eadrcc/> (дата звернення: 21.03.2026).

5. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). The EU's Role in Global Conflict Management, 2023. URL: <https://www.sipri.org/> (дата звернення: 21.03.2026).

6. Центр міжнародної безпеки (2023). Взаємодія НАТО та ЄС у сфері цивільного захисту: уроки для України. Київ.

УДК 327.5:061.1

Медведєв О., ст. н. с., працівник Збройних Сил України; Рахімов В., доктор філософії, заст. начальника Інституту стратегічних комунікацій Національного університету оборони України

Національний університет оборони України, Україна

ВПЛИВ ПОЛІТИКИ ДРУГОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ТРАМПА НА ПЕРСПЕКТИВИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В НАТО

***Анотація.** Перспективи членства України в НАТО визначаються не лише перебігом російсько-української війни, але й непередбаченими і несподіваними змінами у самій системі євроатлантичної безпеки. Політика другої адміністрації Трампа виступає одним із ключових факторів невизначеності.*

***Ключові слова:** НАТО, міжнародні відносини, міжнародна безпека, світовий порядок, стратегічні комунікації.*